

Иванченко Д.Ф.

Одесский национальный экономический университет

ИССЛЕДОВАНИЕ ПРИБЫЛИ ПРЕДПРИЯТИЯ С ПОМОЩЬЮ МНОГОПАРАМЕТРИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ

Аннотация

В статье на основе экономико-математического моделирования рассматриваются вопросы планирования и индикативно-информационного прогнозирования прибыли предприятия в современных условиях рыночной экономики. С помощью применения многопараметрических моделей анализируются проблемы влияния на величину прибыли предприятия прибыльобразующих факторов. Исследуются теоретические вопросы формирования эффективного информационно-аналитического инструментария управления прибылью.

Ключевые слова: Прибыль, многопараметрические модели, индикативно-информационное прогнозирование, экономические карты, абсолютная и относительная безубыточность.

Ivanchenko D.F.

Odessa National Economy University

INVESTIGATION OF ENTERPRISE PROFIT BY MULTIPARAMETER MODELS

Summary

In the article, which is based on economic-mathematical modeling, are considered questions about the planning and indicatively-informative forecasting enterprise's profit in the modern market economy conditions. By applying multivariate models, problems of the forming profit factor influence on the value of the enterprise's profit are analyzed. There are investigated theoretical issues of the forming an effective informative and analytical tool for the profit management.

Keywords: Profit, multivariable models, indicatively-informative forecasting, economic maps, absolute and relative breakeven.

УДК 336.71

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ПЛАТИНУМ БАНК»

Івченко Ю.Ю.

Харківський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

Розглянуто сутність управління фінансовою стійкістю комерційного банку. Проведено оцінку фінансової стійкості ПАТ «Платинум Банк». Розглянуто особливості побудови стратегічної карти як інструменту вдосконалення процесу управління фінансовою стійкістю банку. Обґрунтовано доцільність впровадження стратегічної карти управління фінансовою стійкістю на ПАТ «Платинум Банк». Удосконалено систему управління фінансовою стійкістю ПАТ «Платинум Банк».

Ключові слова: банківська система, фінансова стійкість, стратегічна карта, оцінка фінансової стійкості, банківські установи, глобалізаційні процеси.

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку економіки України та її інтеграції до Європейського співтовариства великого значення набуває підвищення ефективності управління та функціонування фінансової системи взагалі та банківської системи зокрема.

Досягнення світового рівня конкурентоспроможності національної економіки та ефективна інтеграція України у світовий економічний простір в умовах активних процесів глобалізації та інтернаціоналізації блокується рядом проблем: розгортанням світової валютно-фінансової кризи та нестабільним розвитком банківської системи України.

В результаті оцінка фінансової стійкості банківських установ та розробка шляхів її удосконалення в умовах глобальної конкуренції набуває своєї особливої актуальності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам фінансової стійкості банків та її оцінки присвячено праці багатьох провідних зарубіжних і вітчизняних вчених: І. Є. Амелін, К. Дж. Барлтропа, Д. У. Блекуелла, Е. Гілла, Е. Дж. Делана, Д. С. Кидуелла, Р. Коттера, Д. МакНотона, Р. Л. Петерсона, Е. Ріда, П. С. Роуз, Дж. Ф. Сінкі, В. В. Вітлінського, А. М. Герасимовича, О. В. Дзюблока, А. О. Єпіфанова, В. М. Кочеткова, А. М. Мороза, С. К. Онищенко, А. А. Пересади, М. І. Савлука, І. В. Сала, О. Й. Шевцової та інших [3, с. 133].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на численність теоретичних досліджень в сфері забезпечення фінансової стійкості та стабільності банківського сектору економіки, слабкість і вразливість вітчизняної банківської системи вказують на існування в ній проблем, що вимагають до себе уваги і всебічного дослідження.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є комплексне дослідження теоретичних та практичних аспектів фінансової стійкості банківських установ в умовах конкурентного середовища для забезпечення стабільного розвитку ринкової економіки України на прикладі ПАТ «Платинум Банк» (ПАТ «ПтБ»), оцінка фінансової стійкості ПАТ «ПтБ» та розробка практичних рекомендацій щодо забезпечення ефективного управління фінансовою стійкістю банку.

Виклад основного матеріалу. Конкурентоспроможність національної економіки в умовах глобалізації та інтеграції безпосередньо залежить від стабільного розвитку банківської системи України.

На перший план виходять проблеми забезпечення стабільної діяльності як окремого банку, так і всієї банківської системи, освоєння нових видів банківських послуг і продуктів, вдосконалення менеджменту, розробка систем моніторингу та схем уникнення ризиків тощо. При цьому головну роль у вирішенні зазначених питань відіграє забезпечення фінансової стійкості банків шляхом підвищення рівня їх капіталізації, концентрації банківського капіталу, ліквідності, платоспроможності та конкурентоспроможності на основі стійкого розвитку з урахуванням системи ризиків і вирішення соціально-економічних завдань, які ставить суспільство перед банківською системою.

Фінансова стійкість банку – це такий стан банку, який характеризується збалансованістю фінансових

потоків, рентабельною діяльністю, достатністю коштів для підтримки його платоспроможності та ліквідності.

Розглянемо достатність капіталу як одну із основних складових фінансової стійкості ПАТ «ПтБ». Достатність капіталу – це здатність банку захистити інтереси своїх кредиторів та власників від незапланованих збитків, розмір яких залежить від обсягу ризиків, що виникають у результаті виконання банком активних операцій (табл. 1).

Дані таблиці 1 показують, що станом на 2013 рік порівняно з 2012 та 2011 роками нормативи капіталу Н2, Н3 дещо зменшились, проте залишилися в допустимих межах, встановлених Національним банком України. Норматив Н1 збільшується протягом всього аналізованого періоду та значно перевищує нормативне значення, тобто за рівнем регулятивного капіталу банк є достатньо капіталізованим.

Нормативи Н3 та Н3-1 у ПАТ «ПтБ» також не порушуються, що є свідченням спроможності банку захищати кредиторів і вкладників від непередбачуваних збитків, яких може зазнати банк у процесі своєї діяльності залежно від ризиків та має достатність власних коштів для виконання зобов'язань перед вкладниками та кредиторами.

Проаналізуємо основні показники фінансової стійкості ПАТ «ПтБ», вихідні дані та розрахунок яких наведено у таблиці 2.

Коефіцієнт надійності (співвідношення капіталу банку і залучених коштів за мінімально допусти-

Таблиця 1

Нормативи достатності капіталу ПАТ «ПтБ» за 2011-2013 роки

Норматив		Нормативне значення	Роки			Абсолютне відхилення (+, -) 2013 р. до:	
			2011	2012	2013	2011 р.	2012 р.
Н1, млн.грн	Мінімальний розмір регулятивного капіталу	120,00	602,20	777,90	870,71	+268,51	+92,80
Н2, %	Норматив достатності (адекватності) регулятивного капіталу (платоспроможності)	не < 10,00	23,18	22,00	15,56	-7,62	-6,44
Н3, %	Норматив (коефіцієнт) співвідношення регулятивного капіталу до сукупних активів	не < 9,00	16,46	19,88	15,17	-1,29	-4,71
Н3-1, %	Норматив (коефіцієнт) співвідношення регулятивного капіталу до зобов'язань банку	не < 10,00	17,60	23,01	15,96	-1,64	-7,05

Джерело: розроблено автором за даними [5]

Таблиця 2

Вихідні дані та розрахунок основних коефіцієнтів фінансової стійкості ПАТ «ПтБ» за 2011-2013 роки

Показник	Роки			Абсолютне відхилення (+,-) 2013 р. до:	
	2011	2012	2013	2011 р.	2012 р.
Вихідні дані, тис. грн.					
1. Власний капітал	491944	667600	760405	+268461	+92805
2. Засновницький (акціонерний) капітал	380567	380567	380567	0	0
3. Залучені і позичені кошти	3421287	3380307	5454059	+2032772	+2073752
4. Активи загальні	3913231	4047907	6214464	+2301233	+2166557
5. Активи дохідні	3229468	3574326	5215832	+1986364	+1641506
6. Активи недохідні	683763	473581	998632	+314869	+525051
7. Активи капіталізовані	181566	160735	132651	-48915	-28084
Коефіцієнти фінансової стійкості					
Коефіцієнт надійності	0,14	0,20	0,14	0,00	-0,06
Коефіцієнт «фінансового важеля»	6,95	5,06	7,17	+0,22	+2,11
Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів	0,13	0,16	0,12	-0,01	-0,04
Коефіцієнт захищеності власного капіталу	0,37	0,24	0,17	-0,19	-0,07
Коефіцієнт захищеності дохідних активів власним капіталом	-0,06	0,05	-0,05	+0,01	-0,10
Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	10,28	10,64	16,33	+6,05	+5,69

Джерело: розроблено автором за даними [5]

мого значення не менше 5,0%) складав у 2011 та 2013 роках 14%, а у 2012 році 20%. Таким чином, банк має високу забезпеченість власним капіталом і, отже, високу надійність, тобто він досяг того рівня, за якого не залежить від стихій у залученні вільних коштів грошового ринку, бо має достаталь своїх, дешевших, які можна розміщати в кредити господарюючим суб'єктам та в інвестиції. Відповідно зменшення коефіцієнта надійності обумовлює збільшення коефіцієнту фінансового важеля, який у 2013 році склав 7,17, що на 2,11 більше порівняно з 2012 роком. Збільшення даного показника пояснюється тим, що протягом 2012 року збільшення зобов'язань відбувалося більшими темпами, ніж збільшення власного капіталу банку.

Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів дещо знизився за аналізований період, так у 2011, 2012 та 2013 році значення цього показника складало 13%, 16% та 12% відповідно за оптимального значення не менше 10%. Простежується поетапне зниження рівня коефіцієнту захищеності власного капіталу: з 0,37 у 2011 р. до 0,17 у 2013 р.

Коефіцієнт захищеності дохідних активів власним капіталом у 2011 та 2013 роках має від'ємне значення. Це свідчить, що розмір власного капіталу за мінусом недохідних активів не покриває суму дохідних активів. Це можна пояснити тим, що станом на 2011 і 2013 роки в банку існувала значна частка недохідних активів у загальній структурі активів і вона зростала швидшими темпами, ніж зростання капіталу.

Коефіцієнт мультиплікатора капіталу, який характеризує ступінь покриття активів акціонерним капіталом, за аналізований період має тенденцію до зростання. За оптимального співвідношення (12,0-15,0 разів) цей коефіцієнт станом на 2011, 2012 та 2013 рік становив 10,28 разів, 10,64 разів та 16,33 разів відповідно. Це свідчить, що темп зростання активів перевищує темп зростання акціонерного капіталу.

Отже, майже всі основні показники фінансової стійкості банку, мають тенденцію до поліпшення, стабілізації чи незначної зміни, крім коефіцієнту участі власного капіталу у формуванні активів та коефіцієнту захищеності власного капіталу. Тобто, фінансова стійкість банку не достатньо забезпечена його капіталом і останній не в повній мірі може захищати банк від імовірних ризикованих втрат.

Для реалізації загальної стратегії розвитку ПАТ «ПтБ», ефективного управління і забезпечення власної фінансової стійкості потрібно створити надійну систему банківського менеджменту, яка б поєднувала внутрішньобанківську діяльність із механізмами з боку Національного банку України та інших державних структур. Найважливішим завданням банківського менеджменту має стати створення умов, які забезпечували б оптимальне співвідношення між прибутком, ризиком і ліквідністю.

Однією з новітніх методологічних концепцій стратегічного управління банку є методологія розробки «стратегічних карт» розвитку банку. Використання цієї методології на ПАТ «ПтБ» дозволить забезпечити впровадження збалансованої системи показників оцінки ефективності менеджменту одночасно з розробкою та реалізацією стратегії банку [1, с. 183]. Стратегічні карти можуть бути створені на будь-якому рівні управління, і кожен рівень матиме можливість бачити своє місце на загальній стратегічній карті [2, с. 110].

У контексті системи збалансованих економічних показників банк повинен досліджуватись й оцінюватись з чотирьох позицій:

– фінансове положення банку (показники прибутковості, рентабельності), рівень ризикованості банківських операцій, де ключовими для розвитку банків вважаються такі показники ризикованості як агрегований ризик і рівень забезпеченості очікуваних втрат створеними резервами на ринку (цілі фінансової складової – економічні підсумки успішної стратегії);

– поведінка банку на ринку (кількість клієнтів, частка ринку в географічній і продуктивній перспективах), тобто при формуванні клієнтської складової стратегічної карти менеджери визначають цільові сегменти споживчого ринку, у яких конкурує цей бізнес-підрозділ та показники результатів його діяльності з погляду клієнтів;

– ефективність внутрішніх бізнес-процесів. Відповідає за дві життєво важливі компоненти стратегії: розробка й надання клієнтові пропозиції цінності; удосконалення процесів та скорочення витрат, як засобу підвищення продуктивності у фінансовій складовій;

– рівень розвитку кадрового потенціалу банку: відображає ті нематеріальні активи, які є найбільш важливими для стратегії [2, с. 110].

Отже, управління фінансовою стійкістю ПАТ «ПтБ» повинно передбачати об'єктивне визначення її поточного й бажаного стану, скоординоване управління фінансовими ресурсами банку, вибір таких управлінських рішень, котрі сприяли б забезпеченню фінансової стійкості. Стратегічна карта управління фінансовою стійкістю ПАТ «ПтБ» наведена на рисунку 1.

Рис. 1. Стратегічна карта управління фінансовою стійкістю ПАТ «ПтБ»

Джерело: розроблено автором за даними [3]

Побудувавши стратегічну карту управління фінансовою стійкістю банку, проаналізувавши основні цілі та причинно-наслідкові зв'язки можна стверджувати, що підвищення кваліфікації персоналу повинно забезпечувати поглиблення фахових знань і вмій за спеціальністю, формувати у персоналу ПАТ «ПтБ» високий професіоналізм, корпоративну культуру, систему цінностей сучасного банку, готовність та здатність до оволодіння інноваційними банківськими технологіями.

Основною метою клієнтської складової є опис можливої стратегії, що стосується цільових клієнтів та пропозицій щодо них. На відміну від клієнтської складової, цілі фінансової складової – це фінансові результати вдалої стратегії, а саме підвищення фінансової стійкості банківської установи. Завдання двох інших складових – внутрішніх процесів та навчання і розвитку – полягає у формулю-

ванні певних способів, за допомогою яких потрібно реалізовувати обрану стратегію.

Висновки і пропозиції. Таким чином, проведений аналіз фінансової стійкості ПАТ «ПтБ» свідчить про недостатню дієву систему управління нею в розрізі забезпеченості капіталом. Тому, необхідною умовою вирішення зазначених проблем є впровадження стратегічної карти управління фінансовою стійкістю ПАТ «ПтБ», складові елементи якої сполучені між собою причинно-наслідковими зв'язками: кваліфікований та мотивований персонал, використовуючи розвинену інфраструктуру (інформаційні, технічні, матеріальні ресурси), забезпечує відповідну якість бізнес-процесів, останні, у свою чергу, сприяють задоволенню потреб клієнтів, досягненню конкурентних переваг банку на ринку та забезпечують привабливі фінансові результати діяльності, що є одною із основних складових забезпечення високої фінансової стійкості ПАТ «ПтБ».

Список літератури:

1. Андрос С. В. Система збалансованих економічних показників як інструмент ефективного управління банківськими ризиками / С. В. Андрос // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 3(2). – С. 180-185.
2. Бакланова І. Б. Картографування ризиків як інструмент вибору стратегії управління кредитним ризиком банку / І. Б. Бакланова // Управління розвитком. – 2012. – № 2(123). – С. 109-112.
3. Зозуля М. І. Удосконалення механізму управління фінансовою стійкістю банку / М. І. Зозуля, наук. кер. Єріс Л. М. // Електронний інституційний репозитарій УАВС НБУ. – Офіц. веб-сайт. – Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/jsru/handle/123456789/10507>
4. Цимбалюк А. В. Актуальні аспекти управління фінансовою стійкістю комерційного банку / А. В. Цимбалюк // Культура народів Причорномор'я. – 2012. – № 222. – С. 133-136.
5. Фінансова звітність ПАТ «Платинум Банк» [Електронний ресурс] // ПАТ «Платинум Банк». – Офіц. веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.platinumbank.com.ua>

Ивченко Ю.Ю.

Харьковский торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета

УПРАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТЬЮ КОММЕРЧЕСКОГО БАНКА НА ПРИМЕРЕ ОАО «ПЛАТИНУМ БАНК»

Аннотация

Рассмотрена сущность управления финансовой устойчивостью коммерческого банка. Проведена оценка финансовой устойчивости ПАО «Платинум Банк». Рассмотрены особенности построения стратегической карты как инструмента усовершенствования процесса управления финансовой устойчивостью банка. Обоснована целесообразность внедрения стратегической карты управления финансовой устойчивостью в ПАО «Платинум Банк». Усовершенствована система управления финансовой устойчивостью ПАО «Платинум Банк».

Ключевые слова: банковская система, финансовая устойчивость, стратегическая карта, оценка финансовой устойчивости, банковские учреждения, глобализационные процессы.

Ivchenko Y.Y.

Kharkiv Trade and Economics Institute
of Kyiv National University of Trade and Economics

FINANCIAL STABILITY MANAGEMENT OF COMMERCIAL BANK AS IN THE CASE OF PJSC «PLATINUM BANK»

Summary

This article considers the essence of financial stability management of a commercial bank. The estimation of the financial stability of PJSC «Platinum Bank». Some features of the strategy map construction as an effective instrument of improving of financial stability management of the bank were considered. Practicability of the strategy map introduction of the financial stability management of the PJSC «Platinum Bank» is substantiated. Improved financial management system stability of the PJSC «Platinum Bank».

Keywords: banking, financial stability, a strategy map, financial stability assessments, banking institutions, globalization processes.